

राज्यातील चारही कृषि विद्यापीठांतर्गतच्या महाविद्यालयांकरीता व्हर्च्युअल क्लासरूम, डिजीटल क्लासरूम व स्मार्ट क्लासरूम स्थापन करणे तसेच, व्हीडीओ कॉन्फरन्स प्रणाली बसविण्याकरीता लागणारे साहित्य खरेदी करण्यास प्रशासकीय मान्यता देणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक: कृषिवि-३७२४/प्र.क्र.१२५/७-अ
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक
मंत्रालय विस्तार, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : २१/०८/२०२४

वाचा:-

- १) वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र.विअप्र-२०१३/प्र.क्र.३०/२०१३/विनियम, भाग-२, दि.१७.०४.२०१५.
- २) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय क्र.भांखस-२०१४/प्र.क्र.८२/भाग-III/उद्योग-४, दि.०१.१२.२०१६.
- ३) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.२१५/उद्योग-४, दि.२४.०८.२०१७.
- ४) महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषदेच्या दि.२०.०६.२०२४ व दि.०९.०७.२०२४ रोजी झालेल्या ११५ व ११६ व्या बैठकीचे इतिवृत्त.
- ५) संचालक (विस्तार शिक्षण व सासावि), महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे यांचे पत्र दि.२७.०६.२०२४.

प्रस्तावना:-

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण-२०२० मध्ये ऑनलाईन आणि डिजिटल शिक्षणावर भर देण्यात आला असून, विद्यार्थ्यांसाठी दर्जेदार शिक्षण उपलब्ध करून देण्यासाठी डिजिटल प्लॅटफॉर्म आणि Information and Communication Technology (ICT)-आधारित शैक्षणिक उपक्रमांचा समावेश करण्याबाबत तसेच, डिजिटल पायाभूत सुविधा व व्हर्च्युअल प्रयोगशाळा स्थापन करण्याबाबत या धोरणात नमूद केले आहे. त्याचप्रमाणे, ऑनलाईन शिक्षणासाठी जागतिक दर्जाच्या डिजिटल पायाभूत सुविधा निर्माण करणे, ऑनलाईन अध्यापन प्लॅटफॉर्म आणि साधने निर्माण करून डिजिटल दरी कमी करणे, व्हर्च्युअल प्रयोगशाळा स्थापन करणे इत्यादी बाबींवर राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणात भर देण्यात आला आहे.

राज्यातील चारही कृषि विद्यापीठांतर्गत डिजीटल व स्मार्ट क्लासरूम, व्हर्च्युअल प्रयोगशाळा तसेच, व्हीडीओ कॉन्फरन्स प्रणाली बसविणेकरीता लागणारे साहित्य खरेदी करण्याच्या प्रस्तावास महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषदेच्या दि.२०.०६.२०२४ व दि.०९.०७.२०२४ रोजी झालेल्या अनुक्रमे ११५ व ११६ व्या बैठकीत कृषि परिषदेने मान्यता प्रदान

केली आहे. त्यासअनुसरुन उपरोक्त संदर्भ क्र.५ अन्वये संचालक (विस्तार शिक्षण व सासावि), महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे यांनी चारही कृषि विद्यापीठांतर्गत असलेल्या विविध महाविद्यालयांकरीता डिजीटल व स्मार्ट क्लासरुम, व्हर्चुअल प्रयोगशाळा तसेच, व्हिडीओ कॉन्फरन्स प्रणाली बसविणेकरीता लागणारे साहित्य खरेदी करणेबाबतचा विद्यापीठनिहाय स्वतंत्र प्रस्ताव शासनास सादर केला आहे. त्यानुषंगाने, राज्यातील चारही कृषि विद्यापीठांतर्गत असलेल्या विविध महाविद्यालयांकरीता डिजीटल व स्मार्ट क्लासरुम, व्हर्चुअल प्रयोगशाळा तसेच, व्हिडीओ कॉन्फरन्स प्रणाली बसविणेकरीता लागणारे साहित्य खरेदी करणेबाबतच्या प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राज्यातील चारही कृषि विद्यापीठांतर्गत डिजीटल व स्मार्ट क्लासरुम, व्हर्चुअल प्रयोगशाळा तसेच, व्हिडीओ कॉन्फरन्स प्रणाली बसविणेकरीता लागणारे साहित्य खरेदी करणेबाबतच्या राहुरी कृषि विद्यापीठ रु.१३३८.६९ लाख, परभणी कृषि विद्यापीठ रु.१४९०.०० लाख, अकोला कृषि विद्यापीठ रु.१४९०.०० लाख व दापोली कृषि विद्यापीठ रु.१३९६.७५ लाख अशा एकूण रु.५७१५.४४ लाख (अक्षरी रुपये सत्तावन्न कोटी, पंधरा लाख, चव्वेचाळीस हजार फक्त) इतक्या रकमेच्या प्रस्तावास खालील अटींच्या अधीन राहून प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे. (विद्यापीठनिहाय साहित्य खरेदीबाबतचा सविस्तर तपशील सोबतच्या **परिशिष्ट अ ब क ड** नुसार राहिल).

- १) डिजीटल व स्मार्ट क्लासरुम, व्हर्चुअल प्रयोगशाळा तसेच, व्हिडीओ कॉन्फरन्स प्रणाली बसविणेकरीता लागणाऱ्या उपकरणांची/साहित्यांची आवश्यकता/मागणी यांची शहानिशा/खातरजमा करण्यात यावी, त्यानंतरच सदर साहित्यांच्या खरेदीसाठी निविदा प्रक्रिया राबविण्यात यावी.
- २) खरेदी करावयाच्या डिजीटल व स्मार्ट क्लासरुम, व्हर्चुअल प्रयोगशाळा तसेच, व्हिडीओ कॉन्फरन्स प्रणाली बसविणेकरीता लागणाऱ्या साहित्यांचा तांत्रिक विनिर्देश (Technical Specification) संबंधित तज्ञांनी मान्य केलेल्या विनिर्देशानुसार असावेत. तसेच, सदर तांत्रिक विनिर्देश (Technical Specification) हे कोणत्याही विशिष्ट कंपनीला फायदा होईल, अशा रितीने तयार केलेले नसल्याबाबत खातरजमा करण्यात यावी, त्यानंतरच या बाबींची खरेदी करण्यात यावी.
- ३) विहित मानांकनानुसार व गुणवत्तापूर्ण साहित्यांचा पुरवठा होईल याची जबाबदारी संबंधित कृषि विद्यापीठांची राहिल.
- ४) शासन निर्णय, उद्योग ऊर्जा व कामगार विभाग, क्रमांक भांखस २०१४/प्र.क्र.८२/भाग-II/ उद्योग-४, दि.०१.१२.२०१६ व दि.२४.०८.२०१७ अन्वये प्रसिध्द करण्यात आलेल्या शासकीय विभागांनी करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपध्दतीची सुधारित नियमपुस्तिका यामधील तरतुदीनुसार विहित खरेदी प्रक्रिया राबविण्यात यावी.

- ५) प्रशासकीय मान्यता देताना प्रस्तावित खरेदीची रक्कम ही अंदाजित आहे, त्यामुळे खरेदी प्रक्रियेअंती निश्चित करण्यात आलेला दर हा बाजार भावापेक्षा कमी असल्याबाबत आणि संबंधित पुरवठादाराने या बाबीचा इतर ठिकाणी ज्या दराने पुरवठा केला आहे, त्या दरापेक्षा जास्त नसल्याबाबत खातरजमा करण्यात यावी.
- ६) याप्रित्यर्थ होणारा खर्च मागणी क्र.डी-३, कृषि विषयक संशोधन व शिक्षण, ०१ पीकसंवर्धन, कृषि विद्यापीठांना सहायक अनुदान (कार्यक्रम) या लेखाशिर्षाखालील ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर) या उद्दीष्टाकरीता अर्थसंकल्पीत केलेल्या तरतूदीमधून भागविण्यात यावा.
२. शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक विअप्र-२०१३/प्र.क्र.३०/२०१३/विनियम, भाग-२, दिनांक १७.०४.२०१५ सोबतच्या परिशिष्टातील वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका-१९७८, भाग-पहिला, उपविभाग दोन मधील अ.क्र.४, नियम क्र.७ अन्वये प्रशासकीय विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारानुसार सदरहू प्रस्तावास मान्यता देण्यात येत आहे.
३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०२४०८२११२१४०९७४०१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्रतिभा पाटील)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मंत्री (कृषि), कृषि व पदुम विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. महासंचालक, महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे.
३. कुलगुरु, चारही कृषि विद्यापीठे.
४. कुलसचिव, चारही कृषि विद्यापीठे.
५. वित्तीय सल्लागार, महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे.
६. विद्यापीठ अभियंता, चारही कृषि विद्यापीठे.
७. नियंत्रक, चारही कृषि विद्यापीठे.
८. महालेखापाल, महाराष्ट्र १ / २ (लेखापरीक्षा), मुंबई / नागपूर.
९. महालेखापाल, महाराष्ट्र १ / २ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर.
१०. सहायक लेखाधिकारी, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी.
११. सहायक लेखाधिकारी, वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी
१२. सहायक लेखाधिकारी, डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला

१३. सहायक लेखाधिकारी, डॉ.बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली
१४. मुख्य लेखापरीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, कोकण भवन, नवी मुंबई.
१५. उप मुख्य लेखापरीक्षक (वरिष्ठ) स्थानिक निधी लेखा, कोकण भवन, नवी मुंबई.
१६. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
१७. निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई.
१८. कार्यासन ७-अ (निवडनस्ती).

परिशिष्ट - अ

(कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय दि.२१/०८/२०२४ सोबतचे परिशिष्ट)

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी				
	Name of Work: Purchase of equipments for Virtual classroom, Digital classroom and Smart classroom at central campus MPKV,Rahuri.			
	Particular of Items	Qty	Rate per unit	Amount
01.	Virtual Classroom with Video Conference with satellite storage facility and Teacher Interactive display installed with all equipment. (Interactive Panel, Open Pluggable Specification (OPS) Networking, 2 PTZ Camera, Microphone receiver, Learning Management software, E-podium PA System, Mics, Amplifier, Mixer, Speakers, Antivirus, Internet Connection)	12	3090348.00	37084176.00
02.	Digital Classroom installed with all Equipment (Interactive Panel, PA System, Mics, Amplifier, Speakers, Antivirus, Internet Connection)	48	653434.00	31364832.00
03.	Video Wall with installation and Media players (P6 Outdoor LED, Digital signage player, Multimedia player, LED Display Receiver, Lan Patch Cord, License Key Software.	1	3500000.00	3500000.00
04.	(Online Learning management System, Artificial Intelligence Enabled Whatsapp Chatbot, Student Assessment System and Analytics Dashboard)	60	400000.00	24000000.00
05.	Aadhar Based Student Attendance System along with Hardware devices.	60	150000.00	9000000.00
06.	Supply of all software and hardware devices along with support, Training and capacity building of students and faculties, staff.	10	850000.00	8500000.00
		Say Rs.	8643782.00	113449008.00
			9 % C GST	10210410.72
			9 % S GST	10210410.72
			Say Rs.	133869829.44
			Total Rs.	133869830.00

(प्रतिभा पाटील)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

परिशिष्ट - ब

(कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय दि.२१/०८/२०२४ सोबतचे परिशिष्ट)

वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ,परभणी				
Name of Work: Providing and fixing Video Conference System at VC Chamber and other officers cabin and Digital classroom at various colleges and at and under VNMKV,Parbhani.				
Sr. No.	Item Details	Rates Proposed per Unit	Total Units Required	Total Amount
01	Digital Classroom with student interactive display installed with all equipment (interactive Panel 40 all inone PC N Computing Networking, PTZ webcam learning Mangement software, E Podium PA System, Mics Amplifier Speakers Antivirus Internet connection	1,25,00,000	04	5,00,00,000
02	Video Conferenceing room installed with all Equipment interactive panel, webcam, CCTV Camera's, Voice receiver, PA System, Mics amplifier, Speakers Antivirus Internet connection	23,43,480	01	23,43,480
03	Video Conferenceing room with satellite data storage installed with all equipment (interactive panel PTZ, Webcam, CCTV Camera, voice receiver, PA System, Mics, Amplifier, speaker, anitvirus, internet connection)	30,90,348	01	30,90,348
04	Digital Classroom installed with all equipment interactive pane, PA System, Mics, Amplifier, speaker, antivirus, internet connection	6,53,434	57	3,72,45,738
05	Online Learning Mangement System Artifical Intelligence Enabled Whatsapp Chatbot, Student assessment System & Anlytics Dashboard	2,50,00,000	01	2,50,00,000
06	Aadhar Based Student Attendance System Along with Hardware device	1,50,000	4	6,00,000
07	Supply Installation & Commissioning of all software and hardware devicesalong with support Training and faculties staff etc capacity building of students and faculties staff etc	75,00,000	01	75,00,000
Total (A1+A2+A3+A4+A5+A6+A7)				12,57,79,566
Taxes (GST @18%)				2,26,40,322
Transporting				5,80,112
Grand Total				14,90,00,000

(प्रतिभा पाटील)

उप सचिव,महाराष्ट्र शासन

परिशिष्ट - क

(कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय दि.२१/०८/२०२४ सोबतचे परिशिष्ट)

डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला				
Name of Work: Providing and fixing Video Conference System at VC Chamber and other officers cabin and Digital classroom at various colleges at and under Dr.PDKV,Akola.				
Sr. No.	Item Details	Rates Proposed per Unit	Total Units Required	Total Amount
01	Digital Classroom with student interactive display installed with all equipment (interactive Panel 40 all inone PC N Computing Networking, PTZ webcam learning Mangement software, E Podium PA System, Mics Amplifier Speakers Antivirus Internet connection.	1,25,00,000.00	04	5,00,00,000.00
02	Video Conferencing room installed with all Equipment interactive panel, webcam, CCTV Camera's voice receiver, PA System Mics amplifier, Speakers Antivirus Internet connection.	23,43,480.00	01	23,43,480.00
03	Video Conferencing room with satellite data storage installed with all equipment (interactive panel PTZ, Webcam, CCTV Camera, voice receiver, PA System, Mics, Amplifier, speaker, anitvirus, internet connection)	30,90,348.00	01	30,90,348.00
04	Digital Classroom installed with all equipment interactive pane, PA System, Mics, Amplifier speaker, antivirus, internet connection.	6,53,434.00	57	3,72,45,738.00
05	Online Learning Mangement System Artifical Intelligence Enabled Whatsapp Chatbot, Student assessment System & Anlaytics Dashboard.	2,50,00,000.00	01	2,50,00,000.00
06	Aadhar Based Student Attendance System Along with Hardware device.	1,50,000.00	4	6,00,000.00
07	Supply Installation & Commissioning of software and hardware devicesalong with support Training and faculties staff etc capacity building of students and faculties staff etc.	75,00,000.00	01	75,00,000.00
Total (A1+A2+A3+A4+A5+A6+A7)				12,57,79,566.00
Taxes (GST @ 18%)				2,26,40,322.00
Transporting				5,80,112.00
Grand Total				14,90,00,000.00

(प्रतिभा पाटील)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

परिशिष्ट - ड

(कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय दि.२१/०८/२०२४ सोबतचे परिशिष्ट)

डॉ.बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली				
Sr. No.	Description	Qty	Rate	Amount
01	A) Digital Classroom with student interactive display installed with all Equipments (Interactive Panel, 40 All in one PC,N Computing, Networking, PTZ webcam, Learning Management software, E- Podium PA System, Mics, Amplifier, Speakers Antivirus, Internet Connection) B) Online Learning Management System, Artificial Intelligence Enabled Whatsapp Chatbot, Student Assessment System & Analytics Dashboard, English Language Lab.	6	15000000.00	9,00,00,000.00
02	Aadhar Based Student Attendance System along with Hardware devices.	6	150000.00	9,00,000.00
03	Supply Installation & Commissioning of all software and hardware devices along with support, Training and capacity building of students & faculties, staff	6	2400000.00	1,44,00,000.00
04	Smart Classroom installed with all Equipment Interactive Panel, PA System, Mics, Amplifier, Speakers, Antivirus, Internet Connection)	20	653434.00	1,30,68,680.00
			Total	118368680.00
			GST 18 %	21306362.40
			Total	139675042.40

(प्रतिभा पाटील)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन